

Sygn. akt III AUa 2205/17

# WYROK

## W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 lutego 2018 r.

### **Sąd Apelacyjny w Katowicach**

Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSA Jolanta Pietrzak (spr.)
Sędziowie	SSA Antonina Grymel SSA Marek Procek
Protokolant	Elżbieta Szewczyk

po rozpoznaniu w dniu 22 lutego 2018r. w Katowicach

sprawy z odwołania S. L.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w O.

o prawo do renty rodzinnej

na skutek apelacji ubezpieczonego S. L.

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w Częstochowie z dnia 5 października 2017r. sygn. akt IV U 130/17

1. **oddala apelację,**

2. **przyznaje ze środków Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w C. na rzecz adwokata G. G., kwotę 135 zł (sto trzydzieści pięć złotych) wraz z 23% podatkiem od towarów i usług tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej ubezpieczonemu z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.**

/-/ SSA A.Grymel /-/ SSA J.Pietrzak /-/ SSA M.Procek

Sędzia Przewodniczący Sędzia

**Sygn. akt III AUa 2205/17**

## UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 16 czerwca 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. odmówił przyznania S. L. prawa do renty rodzinnej po zmarłym w dniu 27 marca 2005 r. Z. L..

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że wprawdzie orzeczeniem komisji lekarskiej ZUS z dnia 27 maja 2015 r. ustalono, że ubezpieczony jest całkowicie niezdolny do pracy do dnia 31 lipca 2018 r., jednakże niezdolność ta powstała w dniu 1 października 2003 r., a więc nie w okresach uprawniających go do nabycia prawa do renty rodzinnej.

Odwołanie od powyższej decyzji wniósł S. L., podnosząc że jest ona dla niego krzywdząca, bowiem jego niezdolność do pracy faktycznie powstała przed ukończeniem 16 roku życia, co potwierdza fakt przyznania mu prawa do renty socjalnej.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, powołując się na argumentację zawartą w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

Wyrokiem z dnia 11 grudnia 2015 r. w sprawie IV U 1354/15 Sąd Okręgowy w Częstochowie oddalił odwołanie ubezpieczonego.

Sąd ustalił, że S. L. urodził się w dniu (...), posiada wykształcenie podstawowe i w latach 1999-2000 pracował jako hydraulik. W dniu 17 marca 2015 r. ubezpieczony złożył wniosek o przyznanie mu prawa do renty rodzinnej po zmarłym w dniu 27 marca 2005 r. ojcu Z. L.. Orzeczeniem komisji lekarskiej z dnia 27 maja 2015 r. uznano, że ubezpieczony jest całkowicie niezdolny do pracy do dnia 31 lipca 2018 r., jednak niezdolność ta powstała dopiero w dniu 1 października 2003 r., czyli po ukończeniu przez niego 16 roku życia i po ukończeniu nauki kontynuowanej do dnia 31 sierpnia 1998 r., a więc nie w okresach uprawniających do nabycia prawa do renty rodzinnej.

Na podstawie opinii biegłych Sąd ustalił, że ubezpieczony jest obecnie całkowicie niezdolny do pracy do dnia 31 lipca 2018 r., jednak niezdolność ta nie powstała przed 2003 r., choć objawy choroby wystąpiły jeszcze przed ukończeniem przez odwołującego 16 roku życia.

Opierając się na powyższym oraz mając na uwadze treść przepisu art. 68 ust. 1 ustawy z dnia z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych Sąd I instancji uznał odwołanie S. L. za bezzasadne.

S. L. wniósł apelację od tego wyroku zarzucając, że Sąd I instancji błędnie podzielił stanowisko biegłych, że jego choroba - schizofrenia paranoidalna rozpoczęła się przed 16 rokiem życia i dała początek całkowitej niezdolności do pracy, a jednocześnie uznał, że przed 2003 r. nie był on całkowicie niezdolny do pracy.

Rozpoznając apelację Sąd Apelacyjny w Katowicach stwierdził, że zaskarżone rozstrzygnięcie Sądu I instancji nie może się ostać z uwagi na nieważność postępowania, albowiem naruszony został przepis art. 477<sup>11</sup> § 1 k.p.c.

Jak wynikało z decyzji organu rentowego z dnia 16 czerwca 2015 r., zamieszczonej w aktach rentowych Z. L., rentę rodzinną po nim pobiera żona zmarłego E. L.. Uzupełniając w trybie art. 382 k.p.c. zebrany w sprawie materiał dowodowy, Sąd odwoławczy ustalił na podstawie informacji udzielonej przez organ rentowy, że matka ubezpieczonego E. L. jest uprawniona do tego świadczenia od dnia 1 marca 2015 r. do nadal. Skoro zatem ubezpieczony wystąpił z wnioskiem o rentę rodzinną po ojcu w dniu 17 marca 2015 r., to od tego czasu świadczenie to może mu zostać przyznane w myśl art. 129 ust. 1 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o rentach i emeryturach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. W takiej sytuacji, z mocy art. 74 ust. 1 i 2 tej ustawy, zmianie mogą ulec zasady podziału renty rodzinnej, albowiem wszystkim uprawnionym członkom rodziny przysługuje jedna łączna renta rodzinna, która ulega podziałowi na równe części między uprawnionych. Oznacza to, że od marca 2015 r. liczba uprawnionych co renty rodzinnej po Z. L. może ulec zmianie z jednej na dwie osoby, co rzutuje

na wysokość świadczenia otrzymywanego przez dotychczas uprawnioną E. L.. Skoro zatem od rozstrzygnięcia niniejszej sprawy zależą prawa w/w, to w świetle art. 477<sup>11</sup>

§ 1 i 2 k.p.c., winna ona mieć status zainteresowanej. Zaniechanie zawiadomienia jej o toczącym się postępowaniu doprowadziło do pozbawienia jej możliwości obrony swych praw, powodując nieważność postępowania.

W związku z powyższym, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 2 k.p.c. uchylił zaskarżony wyrok i znosząc w całości postępowanie prowadzone przed Sądem I instancji, przekazał sprawę temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny stwierdził, że przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd I instancji winien zawiadomić zainteresowaną E. L. o toczącym się postępowaniu

i rozpoznać zgłoszony przez ubezpieczonego w toku postępowania apelacyjnego wniosek o ustanowienie pełnomocnika z urzędu. Po uczynieniu zadość powyższym wymogom formalnym, Sąd I instancji winien w pierwszej kolejności przeanalizować zasadność odwołania ubezpieczonego w świetle art. 114 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, jako,

że objęty zaskarżoną decyzją jego wniosek o rentę rodzinną po ojcu z dnia 17 marca 2015 r. stanowił kolejny wniosek o to samo świadczenie. Jego poprzedni wniosek rozpoznano decyzją z dnia 15 czerwca 2010 r., od której odwołanie zostało ostatecznie oddalone wyrokiem Sądu Okręgowego w Opolu z dnia 20 listopada 2012 r., V U 788/11, a Sąd Apelacyjny we Wrocławiu wyrokiem z dnia 5 grudnia 2013 r., III AUa 332/13 oddalił apelację ubezpieczonego od tego wyroku. Jak zaś wynika z brzmienia powołanej regulacji, prawo do świadczeń ulega ponownemu ustaleniu na wniosek osoby zainteresowanej, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji w sprawie świadczeń zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub na ich wysokość. Spełnienie tych przesłanek winno stanowić przedmiot wstępnej analizy Sądu I instancji.

Sąd Apelacyjny podniósł, że Sąd Okręgowy nie uwzględnił też skutków prawnych powołanego wyżej prawomocnego rozstrzygnięcia Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 5 grudnia 2013r. Natomiast, w toku tamtego postępowania przeprowadzono już dowód

z dwóch opinii biegłych psychiatrów lek. med. B. S. i lek. med. A. G. (2), na podstawie których ustalono, że całkowita niezdolność ubezpieczonego do pracy nie powstała ani przed ukończeniem 16 roku życia, tj. przed dniem 19 sierpnia 1996 r., ani też przed dniem 31 sierpnia 1998 r., utożsamianym prawdopodobnie z ukończeniem nauki w szkole. Biegłe te wskazały na występujące u ubezpieczonego w tym czasie jedynie zaburzenia nerwicowe, nie dające jeszcze podstaw do stwierdzenia jego całkowitej niezdolności do pracy, co potwierdził także fakt jej świadczenia przez ubezpieczonego w latach 1999-2000.

Zgodnie zaś z ugruntowanym poglądem wyrażanym w orzecznictwie w oparciu o treść art. 365 § 1 k.p.c., sąd jest związany nie tylko wyrokiem wydanym w innej sprawie, ale także ustaleniami faktycznymi, stanowiącymi podstawę prawomocnego rozstrzygnięcia (tak wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 marca 2012 r. I UK 339/11). Powołane wyżej ustalenia faktyczne w zakresie daty powstania całkowitej niezdolności ubezpieczonego do pracy, stanowiące podstawę prawomocnego rozstrzygnięcia Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu

z dnia 5 grudnia 2013 r. są zatem obecnie wiążące w przypadku braku nowych dowodów i okoliczności, o jakich mowa w art. 114 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Sąd Apelacyjny wskazał także, że sam fakt pobierania przez ubezpieczonego renty socjalnej, nie oznacza, że był on całkowicie niezdolny do pracy przed ukończeniem nauki

w szkole. Potwierdza jedynie, że w dacie przyznania tego świadczenia, tj. na dzień 1 października 2003r. niezdolność ta występowała w związku z naruszeniem sprawności organizmu powstałej przed ukończeniem 18-go roku życia. Takie naruszenie sprawności organizmu jest niepodważalne, lecz na ubezpieczonym

spoczywa wynikający z art. 232 k.p.c. ciężar wykazania, iż do zakończenia nauki w szkole był już całkowicie niezdolny do pracy.

Po ponownym rozpoznaniu sprawy wyrokiem z dnia 5 października 2017r. Sąd Okręgowy- Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Częstochowie oddalił odwołanie i orzekł o kosztach pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

Powiadomiona o sprawie E. L. nie przystąpiła do sprawy w charakterze zainteresowanej.

Sąd ustalił:

S. L. urodził się w dniu (...) Naukę w szkole podstawowej ubezpieczony ukończył z dniem 20 czerwca 1997r., a następnie w okresie od 1 września 1997r. do 31 sierpnia 1998 r. uczęszczał do (...) Szkoły Zawodowej nr (...) im. (...) w K.. Nadto w okresie od 1 września 2004r.

do 15 marca 2005r. odwołujący uczęszczał do I klasy 4-letniego Technikum dla dorosłych wchodzącego w skład Zespołu Szkół (...) im. ks. dr J. D. (1)

w B.. Dodatkowo w okresie od 1 września 2010r. do 26 listopada 2010r. odwołujący był słuchaczem Liceum Profilowanego dla Dorosłych (...) O. z siedzibą

w K., a z listy słuchaczy został skreślony decyzją Rady Pedagogicznej. W latach 1999 - 2000 S. L. pracował jako pomocnik hydraulika.

W dniu 7 marca 2008r. S. L. złożył wniosek o przyznanie mu prawa do renty rodzinnej po zmarłym w dniu 27 marca 2005r. ojcu Z. L.. Decyzją z dnia 6 maja 2008r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. odmówił przyznania ubezpieczonemu prawa do żądanego świadczenia, ponieważ jego całkowita niezdolność

do pracy nie powstała przed ukończeniem przez niego 16 roku życia. Odwołanie S. L. od powyższej decyzji zostało oddalone wyrokiem Sądu Okręgowego w Opolu

z dnia 20 listopada 2012r., V U 788/11, od którego apelacja ubezpieczonego została oddalona wyrokiem Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 5 grudnia 2013 r., III AUa 332/13.

W dniu 17 marca 2015r. ubezpieczony złożył kolejny wniosek o przyznanie mu prawa do renty rodzinnej po zmarłym w dniu 27 marca 2005r. ojcu Z. L., przedkładając nowe dowody w postaci dokumentacji medycznej.

Rozpoznając powyższy wniosek organ rentowy skierował odwołującego na badanie przez lekarza orzecznika ZUS, który orzeczeniem z dnia 29 kwietnia 2015 r. stwierdził, że badany jest całkowicie niezdolny do pracy do dnia 31 lipca 2018 r., a niezdolność ta nie powstała przed dniem 19 sierpnia

1996 r. Na skutek rozpoznania wniesionego przez ubezpieczonego sprzeciwu od powyższego orzeczenia, komisja lekarska przy Oddziale ZUS w C. orzeczeniem z dnia 27 maja 2015 r. stwierdziła, że badany jest całkowicie niezdolny do pracy do dnia 31 lipca 2018 r.,

a niezdolność ta powstała w dniu 1 października 2003 r.

S. L. cierpi na schizofrenię paranoidalną, przy czym w całościowym obrazie zaburzeń zaznaczona jest również wyraźna komponenta zaburzeń organicznych, uwarunkowanych uszkodzeniem OUN. W dacie badania przez biegłych psychiatrę

i psychologa opiniowany prezentował także czytelne cechy zespołu depresyjnego, rozwijającego się na podłożu procesu schizofrenicznego i zmian organicznych OUN, będącego również skutkiem sytuacji życiowej. Ubezpieczony jest leczony psychiatrycznie

od 15-go roku życia, przy czym początkowo rozpoznawano u niego zaburzenia lękowe, następnie obsesyjno-kompulsywne a od 2005 r. pojawiły się objawy psychotyczne pod postacią omamów słuchowych, urojeń imperatywnych oraz ksobnych i wówczas rozpoznano u niego schizofrenię paranoidalną, z tym, że pierwsze zaburzenia urojeniowe pojawiły się

w 2003 r. Obecnie z przyczyn psychiatrycznych odwołujący jest całkowicie niezdolny

do pracy i nie jest niezdolny do samodzielnej egzystencji. Choroba stanowiąca przyczynę tej niezdolności zaczęła się w 15-tym roku życia ubezpieczonego, kiedy to podjął on leczenie psychiatryczne. Opisywane wówczas zaburzenia

nie nosiły wprawdzie jeszcze znamion psychozy, jednak z doświadczenia klinicznego oraz z analizy historii rozwoju schizofrenii

u licznych pacjentów na nią cierpiących wynika jednoznacznie, że początek choroby jest podstępny i początkowo ujawnia się ona różnymi zaburzeniami psychicznymi, głównie emocjonalnymi, bez ujawnienia się ewidentnej produkcji psychotycznej pod postacią urojeń

i omamów. Zapis z dokumentacji PZP dla Dzieci i Młodzieży w K. z dnia

16 kwietnia 1996 r. wskazuje, że już wówczas u odwołującego wystąpiły rozbudowane zaburzenia lękowe, prowadzące do irracjonalnych zachowań związanych tematycznie

z przebyłym wypadkiem. Stopień natężenia tych zaburzeń i ich znaczna generalizacja wskazują, że już wówczas rozwijały się głębokie zaburzenia stanu zdrowia psychicznego, które na tym etapie sprowadziły się przede wszystkim do lęków o dużym nasileniu.

Z perspektywy historii życia i choroby ubezpieczonego, w oparciu o wiedzę i doświadczenie medyczne, należy uznać, że powyższe zaburzenia należy kwalifikować jako tzw. paragnomen, czyli wstępny epizod zapowiadający chorobę psychiczną - schizofrenii.

Takie zjawisko jest bardzo częste u pacjentów, u których następnie rozwija się psychoza

i często znacznie (o lata) poprzedza wystąpienie pełnoobjawowej schizofrenii. Jednocześnie samo wystąpienie objawów prodromalnych nie może być uznane za równoznaczne z czynną pełnoobjawową psychozą. W konsekwencji należy przyjąć, że choroba ubezpieczonego, która obecnie powoduje jego całkowitą niezdolność do pracy zaczęła się przed ukończeniem przez niego 16-go roku życia. Jednocześnie nie był to początek trwałej całkowitej niezdolności do pracy, co potwierdza fakt, że ubezpieczony podjął pracę zawodową, choć nie radził z nią sobie najlepiej. W okresie od jesieni 1996 r. do 2003 r. S. L. nie był osobą całkowicie niezdolną do pracy - stał się nią dopiero poczynając od dnia 1 października 2003 r.

Biegły sądowy z zakresu neurologii rozpoznał u odwołującego zmiany zwyrodnieniowo-dyskopatyczne kręgosłupa lędźwiowo-krzyżowego bez objawów neurologicznych

i stwierdził, że powyższe schorzenie nie czyni obecnie badanego całkowicie niezdolnym

do pracy z przyczyn neurologicznych, ani nie czyniło go całkowicie niezdolnym do pracy przed dniem 31 sierpnia 1998 r. oraz w okresie od 1 września 2004 r. do 15 marca 2005 r. Obecnie w badaniu neurologicznym nie stwierdza się objawów korzeniowych, ubytkowych, zaników mięśniowych ani ograniczenia ruchomości kręgosłupa. Stwierdzone w badaniach MR w 2013 r. i 2015 r. zmiany zwyrodnieniowo-dyskopatyczne kręgosłupa nie powodują istotnego ograniczenia funkcji statyczno-dynamicznej kręgosłupa ani sprawności ruchowej odwołującego. Jednocześnie nie ma żadnych dowodów medycznych, aby był on niezdolny

do pracy z tych przyczyn również przed dniem 31 sierpnia 1998 r. oraz w okresie

od 1 września 2004 r. do 15 marca 2005 r.

Wobec poczynionych ustaleń Sąd uznał odwołanie za bezzasadne podnosząc

w motywach rozstrzygnięcia co następuje:

Jak wynika z akt rentowych, składając ponowny wniosek o przyznanie mu prawa

do renty rodzinnej po zmarłym ojcu ubezpieczony przedłożył nową dokumentację medyczną, którą należy uznać za nowe dowody, mające wpływ na prawo do żądanego świadczenia, a co za tym idzie możliwe było ponowne rozpoznanie uprawnień odwołującego do żądanego świadczenia.

Ubezpieczony nie spełnia jednak warunków, od których zależne jest prawo do renty rodzinnej, albowiem co prawda jest obecnie całkowicie niezdolny do pracy z przyczyn psychiatrycznych, jednak niezdolność ta nie powstała przed ukończeniem przez niego 16-go roku życia albo w okresach pobierania przez niego nauki w szkole po ukończeniu 16-go roku życia, ale nie później niż do osiągnięcia 25 lat życia.

Oczywiste bowiem jest, że do uznania całkowitej niezdolności do pracy nie jest wystarczające stwierdzenie u badanego określonego schorzenia lub schorzeń, a o niezdolności tej decyduje dopiero takie ich nasilenie, które powoduje utratę

zdolności do wykonywania jakiejkolwiek pracy. Takie zaś nasilenie schizofrenii paranoidalnej wystąpiło u S. L. dopiero z dniem 1 października 2003 r., a więc po ukończeniu przez niego 16-go roku życia i nie w okresie pobierania nauki (do 31 sierpnia 1998 r. lub od 1 września 2004 r. do 15 marca 2005 r.).

Powyższe oznacza, że S. L., który na schizofrenię zachorował w 15-tym roku życia, ale całkowicie niezdolny do pracy z tego tytułu stał się dopiero po ukończeniu 16-tego roku życia i nie w okresie pobierania nauki w szkole lub w szkole wyższej, może nabyć prawo do renty socjalnej, ale nie posiada prawa do renty rodzinnej.

Apelację od tego wyroku wywiódł ubezpieczony zarzucając:

- naruszenie przepisu prawa materialnego w postaci art. 68 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych poprzez nieprawidłową jego interpretację, podczas gdy przy uwzględnieniu prawidłowej interpretacji wspomnianego przepisu i dokonaniu subsumpcji stanu faktycznego ustalonego w niniejszej sprawie, zgodnie z którym całkowita niezdolność do pracy ubezpieczonego powstała z dniem 1.10.2003 r., a więc przed ukończeniem przez niego 25 roku życia, w czasie gdy ten pobierał naukę m.in. w okresie od 1.09.2004 r. do 15.03.2005 r., a także jak wynika z załączonego zaświadczenia do niniejszej apelacji także w okresie od 1.09.2003 r. do 11.03.2004 r., prowadzi do wniosku, zgodnie z którym ubezpieczonemu winno być przyznane prawo do renty rodzinnej po zmarłym ojcu;

- naruszenie przepisów postępowania, mające wpływ na wynik sprawy, a w szczególności art. 233 § 1 k.p.c. i art. 468 § 1 i 2 pkt 3 k.p.c. poprzez pominięcie informacji ubezpieczonego, zgodnie z którymi całkowita niezdolność do pracy powstała u niego w okresie pobierania nauki, a przed ukończeniem 25 roku życia i nieprzeprowadzenie w tym zakresie czynności wyjaśniających, ukierunkowanych na ustalenie i pozyskanie dowodów, potwierdzających wystąpienie całkowitej niezdolności do pracy u niego w okresie pobierania nauki szkolnej przed ukończeniem 25 roku życia, w sytuacji gdy Sąd I instancji zamierzał przyjąć nieprawidłową i niekorzystną interpretację przepisu art. 68 ust. 1 pkt 3 u.e.r.f.u.s.

Wskazując na przytoczone zarzuty skarżący wnosił o:

- zmianę zaskarżonego rozstrzygnięcia w całości poprzez uwzględnienie odwołania od decyzji organu rentowego i przyznanie prawa do renty rodzinnej po zmarłym w dniu 27.03.2005 r. Z. L.,
- dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z zaświadczenia z dnia 5.10.2017 r. Dyrektora Zespołu Szkół Centrum (...). dr J. D. (2) w B., na okoliczność, zgodnie z którą całkowita niezdolność do pracy powstała u ubezpieczonego w okresie pobierania nauki, a przed ukończeniem 25 roku życia, wskazując, że ubezpieczony uzyskał rzeczne zaświadczenie już po wydaniu wyroku zaskarżonego apelacją, gdy tylko dowiedział się, że Sąd I instancji dokonał błędnej interpretacji przepisów i nie dał wiary informacjom prezentowanym przez niego, iż całkowita niezdolność do pracy powstała u niego w okresie pobierania nauki, a przed ukończeniem 25 roku życia,
- zasądzenie od organu rentowego na rzecz ubezpieczonego zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, za obie instancje, według norm przepisanych.

### **Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:**

Apelacja nie jest zasadna.

Sąd Okręgowy dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych, które Sąd Apelacyjny podziela i przyjmuje za własne.

Słusznie też Sąd I instancji ocenił zasadność żądania ubezpieczonego.

Stosownie do art. 68 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych dzieci własne, dzieci drugiego małżonka i dzieci przysposobione mają prawo do renty rodzinnej:

1) do ukończenia 16 lat;

2) do ukończenia nauki w szkole, jeżeli przekroczyły 16 lat życia, nie dłużej jednak niż do osiągnięcia 25 lat życia, albo

3) bez względu na wiek, jeżeli stały się całkowicie niezdolne do pracy oraz do samodzielnej egzystencji lub całkowicie niezdolne do pracy w okresie, o którym mowa w pkt 1 lub 2.

Warunkiem zatem uzyskania przez ubezpieczonego prawa do renty rodzinnej było wykazanie, że stał się on całkowicie niezdolny do pracy w okresie do ukończenia nauki w szkole.

Tej okoliczności jednak ubezpieczony nie wykazał.

Wszakże ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wynika co prawda, że choroba psychiczna ubezpieczonego zaczęła się w 15-go roku jego życia, kiedy to podjął on leczenie psychiatryczne, ale biegli szczegółowo analizując przebieg choroby u ubezpieczonego podkreślili, że samo wystąpienie objawów prodromalnych nie może być uznane za równoznaczne z czynną pełnoobjawową psychozą, a w konsekwencji należy przyjąć, że choroba ubezpieczonego, która obecnie powoduje jego całkowitą niezdolność do pracy zaczęła się przed ukończeniem przez niego 16-go roku życia, ale nie był to początek trwałej całkowitej niezdolności do pracy, co potwierdza fakt, że ubezpieczony podjął pracę zawodową, choć nie radził z nią sobie najlepiej. Biegli wyraźnie też wskazali, że w okresie od jesieni 1996 r. do jesieni 2003 r. S. L. nie był osobą całkowicie niezdolną do pracy - stał się nią dopiero poczynając od dnia 1 października 2003 r.

Co prawda w tej dacie ubezpieczony nie ukończył jeszcze 25-go roku życia, bo nastąpiło to dopiero 19.08.2005 r., ale nie można twierdzić również, że w okresie od 31.08.1998 r., czyli od zakończenia nauki w (...) Szkole Zawodowej nr (...) im. (...)

w K., do 15.03.2005 r., czyli do formalnego zakończenia pobierania nauki w Technikum dla dorosłych wchodzącego w skład Zespołu Szkół (...) im. ks. dr J. D. (1) w B., ubezpieczony kontynuował naukę, co uprawniałoby go do renty w rozumieniu powołanego przepisu.

Istotnie w orzecznictwie rzeczywiście przyjmuje się, że nie musi to być nieprzerwany okres albowiem za kontynuowanie nauki uznaje się również niektóre przerwy w faktycznym jej pobieraniu. Kontynuowanie nauki musi być jednak rzeczywiste, nie tyle w znaczeniu uczestnictwa, lecz w tym sensie, że ma prowadzić do jej ukończenia.

Tymczasem w rozpatrywanym przypadku ubezpieczony po zakończeniu pobierania nauki w szkole zawodowej podjął pracę i wykonywał ją w latach 1999 - 2001 i co ważne ani wówczas ani potem przez kolejnych kilka lat nie przejawiał żadnej aktywności w zakresie kontynuowania nauki. Aktywność taką przejawiał dopiero w 2004r., lub jak podnosi w apelacji w 2003 r., przy czym jak wynika z przedłożonego zaświadczenia Technikum dla dorosłych wchodzącego w skład Zespołu Szkół (...) im. ks. dr J. D. (1) w B. był wpisany w księdze uczniów i po I semestrze został skreślony z listy słuchaczy, a zatem analogicznie jak w przypadku okresu od 1 września 2004 r. do 15 marca 2005 r. , kiedy to jak wynika z zaświadczenia tej placówki dydaktycznej (k.86 akt sądowych)został skreślony z listy słuchaczy z uwagi na brak uczęszczania do szkoły.

W tym stanie rzeczy nie sposób uznać, że ubezpieczony kontynuował naukę i stał się całkowicie niezdolny do pracy w okresie do ukończenia nauki w szkole.

Celem regulacji w art. 68 ustawy o emeryturach i rentach z FUS jest zapewnienie środków utrzymania dzieciom, które stały się całkowicie niezdolne do pracy w okresie, kiedy nie podlegały jeszcze ubezpieczeniom społecznym z racji wieku lub uczęszczania do szkoły

i tym samym nie miały możliwości uzyskania prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy.

Podobny cel ma regulacja zawarta w art. 4 ustawy o rencie socjalnej jednakże w tym przypadku, jak słusznie zauważył Sąd I instancji, wymagania są mniejsze, stąd też ubezpieczony nabył prawo do renty socjalnej, a nie jest uprawniony do renty rodzinnej.

Z przytoczonych względów Sąd Apelacyjny na mocy art. 385 k.p.c. oddalił apelację jako pozbawioną podstaw.

O kosztach orzeczono na podstawie art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. prawo o adwokaturze, w związku z § 16 ust.1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu w brzmieniu obowiązującym w dacie wnoszenia apelacji.

/-/ SSA A.Grymel /-/ SSA J.Pietrzak /-/ SSA M.Procek

Sędzia Przewodniczący Sędzia

ek